

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Wtorek, dnia 31 października 1922 roku.

Wiece Jedności Narodowej.

odbędą się:

Dziś o godz. 7 wieczorem

- 1) Dębnowska Nr. 72, przemawiać będą: p. p. dr. Rąb, Puto, Zajaczek, Szajner i inni.
- 2) Widzew przy kościele, przemawiać będą: p. p. Jachowiakówna, Grzegorzak, Rokoszowski i Chądzyński.
- 3) Miłsza róg Gdańskiej, przemawiać będą p. p.: Lewandowski, Adamski, dr. Skulski, Czernik, Woiakowski i Harasz.
- 4) Krótka 4, przemawiać będą p. p.: Gołiński, Lipski, Szuberski i Pajkowski.
- 5) Krótka 4 o godzinie 6-ej wieczorem zebranie informacyjne dla pracowników kolejowych. (7)

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

Z Rady Ministrów.

(wp) Wczoraj o godz. 5 odbyło się posiedzenie rady ministrów, poświęcone sprawom administracyjnym. Uchwalono szereg wniosków natury politycznej i finansowej.

Rozłam w senacie gdańskim.

(wp) Z Gdańska donoszą, że na tle trudności finansowych Gdańska ujawniły się w łonie senatu takie różnice zdań, że należy się liczyć z jego ustąpieniem.

Na jednym z ostatnich posiedzeń senatu zdawało się, że przyjdzie do formalnego rozłamu, gdyż część senatorów nie chciała brać nadal odpowiedzialności za położenie.

Jeden z senatorów atakował ostro obecny system rządów i oświadczył, że sytuacja staje się coraz groźniejsza, gdyż burzą się nie tylko robotnicy, ale i sfery urzędnicze, którym zalega się z wypłacaniem pensji, ponadto prowokuje się, zdaniem mówcy, umyślnie konflikty z Polską.

Senator Schueman oświadczył, że nie należy obawiać się zaburzeń, wskazując przytem na doświadczenie r. z., gdy przy pomocy stanu wyjątkowego utrzymano porządek.

Zebrań zakończyło się podobno w burzliwy sposób. (o)

O układ handlowy.

(wp) Senat gdański zwrócił się do Wysockiego Komisarza Ligi Narodów z prośbą o wydanie orzeczenia w sprawie gdańsko-szwedzkiego układu handlowego i żeglugowego, o którego zawarcie senat gdański prosił w styczniu r. ub. za pośrednictwem rządu polskiego. (o)

Delegacja polska ze Słowacyzną.

(wp) W Warszawie bawi obecnie delegacja robotników polskich, zamieszkujących na Słowacyznie i Rusi Przykarpackiej. Delegacja ta złożyła ministrowi spraw zagranicznych pisemne podanie, zaopatrzone licznymi podpisami, z prośbą o pozostawienie na dotychczasowym stanowisku kierownika vice-konsulatu w Koszycach p. Lechowskiego.

ZAMACH FASZYSTÓW

W RZYMIE SPOKÓJ. MUSSOLINI KANDYDUJE NA PREMJERA. JEN. DEL BONO WOLI ZACHOWAĆ GODNOŚĆ W ARMII FASZYSTÓW. MUSSOLINI I D'ANNUNZIO. ZAJĘCIE RZYMU NIE NASTĄPI. SKŁAD „RADY CZTERECH”.

PARYŻ 30 (PAT) Stolica Włoch ma z powrotem wygląd normalny. Wszystkie rozporządzenia, ograniczające ruch uliczny, zostały zniesione.

RZYM. Mussolini uważa, że faszyzm może i powinien objąć pełną władzę w państwie i zaniechał planu stworzenia gabinetu w kombinacji z Salandrą i wyraźnie postawił swoją kandydaturę na stanowisko prezydenta ministrów. Senatorowie i deputowani z okręgów Lombardji zwrócili się do Facy z prośbą, aby poparł akcję Mussolini'ego.

WIEN 30 (PAT) Komendant 3-go korpusu armii, jen. Del Bono, który został równocześnie generałem armii faszystów, na wezwanie ministra wojny, aby złożył swą zgodność u faszystów albo też podał się do dysmisji jako generał wojsk rządowych, oświadczył, że woli zachować godność w armii faszystów.

WIEN 30 (PAT) Mussolini odbył konferencję z D'Annunzio, przedstawiając mu wytyczne swej polityki. Mussolini planuje otworzyć gabinet koncentracyjny, któryby miał nieznacznie większość w parlamencie.

Przy tej większości leader faszystów zamierza przeprowadzić w izbie reformę wyborczą i prowizorium budżetowe

RZYM 30 (PAT) „Rada Czterech”, zarządzająca sprawami faszystów, wezwwała faszystów, żeby pozostali w swoich miejscach zamieszkania. Zapowiedziane na wczoraj nadzwyczajnymi dodatkami wkroczenie faszystów do Rzymu nie nastąpiło. Znaczący jednak podniecenie. W dzielnicach robotniczych doszło wczoraj do lekkich starć. Dzienniki „IL Paese”, „Epoca”, „IL Mondo” i „Actione” nie wychodzą

RZYM 30 (PAT) Faszysti wydali odezwę, która po stwierdzeniu, że zwycięstwo jest w rękach faszystów, oświadcza, że wszelka indywidualna akcja jest bezcelowa i że ataki na budynki publiczne uznane zostaną za akcje przeciw Mussolini'emu.

RZYM 30 (PAT) W skład faszystowskiej „Rady Czterech” wchodzi Mussolini, jako przewodniczący, poseł Ovidio, poseł Becchi, komendant armii faszystów i Michał Bianchi, sekretarz stronnictwa.

Opinia Europy o faszystach.

GŁOSY PRASY AUSTRYJACKIEJ I FRANCUSKIEJ.

WIEN 30-10 (A. W.) Cała prasa, omawiając w artykułach wstępnych przewrót polityczny we Włoszech, wyraża przypuszczenie, że objęcie rządów przez faszystów wywoła wielką niepewność w dziedzinie polityki międzynarodowej.

„Neue Freie Presse” pisze, że Włochy dotychczas były w Entencie pośrednikiem między Francją a Anglią, występując często jako czynnik łagodzący. Jak się na przyszłość ukształtują stosunki — nie wiadomo. Również nie jest pewnym, jakie stanowisko zajmie nowy gabinet w kwestji reparacyjnej, długów wojennych i kwestji wschodniej.

Inne pisma podnoszą, że należy się oba-

wiać komplikacji z tego powodu, że faszysti nie zechcą uznać traktatu w Rapallo i będą domagać się przyłączenia Dalmacji do Włoch, zaś w polityce wschodniej wystąpią jako zwolennicy bardziej aktywnej metody działania.

BORDEAUX 30-10 (A. W.) Dzienniki paryskie podkreślają, iż dopiero po wyborach do parlamentu włoskiego można będzie dokładnie ocenić zagraniczną politykę faszystów.

Jednakże już dziś trzeba liczyć się z poważnymi komplikacjami. Nie jest wykluczone, że faszysti nie zechcą uznać traktatu zawartego z Jugosławiją, co musiałoby pociągnąć za sobą poważne następstwa.

Przed konferencją w Lozannie.

NARADY PRZEDSTAWICIELI PAŃSTW BAŁKANSKICH DOTYCZĄCE BLISKIEGO WSCHODU. TURCJA ZGADZA SIĘ

BELGRAD 30 (PAT) Na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów Ninczic przedstawił projekt spotkania się ze Stambulińskim. Rada ministrów przyjęła plan Ninczica, wobec czego Stambuliński w najbliższych dniach przybędzie do Białogrodu. Tematem konferencji mają być sprawy dotyczące Jugosławiji i Bułgarii. Stambuliński ma poruszyć także kwestję porozumienia się w sprawie bliskiego Wschodu i w sprawie dostępu Bułgarii do

Egejskiego. Po konferencji ze Stambulińskim Ninczic ma się spotkać z greckim ministrem spraw zagranicznych, poczem uda się do Temeszwaru, aby z rumuńskim ministrem spraw zagranicznych omówić zagadnienia dotyczące Bliskiego Wschodu. (7)

KONSTANTYNOPOL 30 (PAT) Polardjo. Dzienniki donoszą, że rząd angielski zgodził się na Lozannę, jako na miejsce obrad konferencji w sprawach Wschodu. (7)

PROCES FEDAKA

SIODMY DZIEŃ ROZPRAW

LWÓW 30 (PAT) W procesie Fedaka przystąpiono dzisiaj do przesłuchania drugiej grupy oskarżonych, którzy odpowiadają za zdradę główną. Jeden z nich, Bohdan Hnatywyecz, pośredniczył pomiędzy komitetem ukraińskim we Lwowie i w Wiedniu. W kilka dni po zamachu przyjechał w interesach „Wola” do Lwowa i został natychmiast aresztowany. Oskarżony do winy się nie przyznaje i twierdzi, że do żadnych tajnych organizacji nie należał.

Następny oskarżony, Piotr Jaremijczuk był już skazany przez sąd doraźny w r. 1919 na 10 lat ciężkiego więzienia za działalność przeciw Państwu Polskiemu. W r. 1920 został

ułaskawiony. Do winy również się nie poczuwa i również twierdzi, że nie należał do żadnych tajnych organizacji.

Rozprawa trwa dalej.

LWÓW 30 (PAT) W dalszym ciągu dzisiejszej rozprawy przeciw Fedakowi przesłuchano Wiktora Holubowicza, Mikołaja Tofana i Ostapa Horobiowskiego. Wszyscy ci oskarżeni wypierają się swego udziału w tajnym stowarzyszeniu „Wola”. Na tem o godz. 14. 30 rozprawę skończono i odroczone ją do wtorku. Pozostaje jeszcze do przesłuchania dwóch oskarżonych, poczem rozpocznie się przesłuchiwanie świadków.

Z komisji odszkodowań

CO BĘDZIE ROBILA KOMISJA REPARACYJNA W BERLINIE.

BERLIN 30.10 (A. W.) Komisja reparacyjna, w skład której wchodzi 36 osób, przybyła dzisiaj o godz. 6 do Berlina.

Pertraktacje rozpoczną się jutro przed południem. Program obrad niemógł jeszcze być ustalony. (o)

LONDYN 30 (PAT) Z międzynarodowych stron komunikują, że komisja reparacyjna udaje się do Berlina z wyraźnym zamiarem faktycznego stwierdzenia, co Niemcy mogą uczynić celem wypełnienia zobowiązań.

Ostatnie narady członków komisji odszko-

dowań wykazały, że między Anglią i Francją nie istnieją istotnie trudności, pomimo odmiennych zapatrywań na kwestję niektórych zmian w systemie spłat niemieckich. (o)

PARYŻ 30 (PAT) Barthou na zapytanie jaką rolę odgrywać będzie w Berlinie komitet gwarancyjny, odpowiedział, że komitet ten będzie organem wykonawczym i otrzyma polecenie natychmiastowego przeprowadzenia uchwał, które będą powzięte przez komisję odszkodowań w porozumieniu z rządem niemieckim. (o)

Wynik wyborów gminnych na Śląsku Ciesz.

LEKCEWAŻENIE SPROWADZIŁO, ŻEMNIEJSZOSCI NARODOWE ZYSKAŁY 44 MANDATY A POLACY 25.

CIESZYN 30-10 (A. W.) Wczoraj odbyły się wybory gminne do wszystkich gmin Śląska Cieszyńskiego.

W mieście wyniki są następujące: Głosów oddano około 82 proc. uprawnionych do głosowania. Na listę polską 13 mandatów, na listę socjalistów 3 mandaty, Na listę żydowską — niemiecką 17 mandatów.

CIESZYN 10-10 (A. W.) W mieście Bielsku lista żydowska otrzymała 7 mandatów socjal—demokracji polsko—niemieckiej 8

mandatów niemieckich związek wyborczy 17 mandatów i lista polska 4 mandaty.

W mieście Skoczewie polska lista otrzymała 8 mandatów, lista niemiecka 8 mandatów, lista żydowska 1 mandat, lista pracowników państwowych 1 mandat.

W Ustroniu socjaliści 3 mandaty lista ewangelicka 7 mandatów bezpartyjna grupa gospodarcza niemiecko — żydowska głosów 2 mandaty, związek katolików śląskich 4 mandaty.

TELEFONEM Z WARSZAWY

Z MINISTERJUM KOLEI.

(*) Ministerstwo kolei żelaznych projektuje w najbliższej przyszłości rozpocząć zjazd dyrektorów wydziałów drogowych, w celu omawiania spraw w związku z techniką i administracją tychże wydziałów.

Prace nad budżetem ministerstwa kolei żelaznych posępują naprzód.

Prawie wszystkie pozycje budżetu są już ustalone. M. in. ministerstwo kolei żelaznych dąży do rozszerzenia budżetu i przeznaczania 40 miliardów marek na budowę nowych linii kolejowych.

O POŻYCZCE ZŁOTEJ.

(*) Do wydziału państwowej pożyczki złotej ministerstwa skarbu napływają ze wszystkich stron zapytania co do pożyczki od banków zagranicznych, od polskich placówek zagranicznych i od izb handlowych. W tych dniach minister austrijski p. Post, bawiac w ministerstwie skarbu, wyraził się z wielkim uznaniem o pożyczce. Wielkie powołanie pożyczce wroczą specjalnie tej sprawie poświęcone artykuły w fachowych pismach

zagranicznych, w których koncepcje pożyczki wywoła wielkie zainteresowanie.

Z CAŁEJ POLSKI

Poświęcenie warsztatów kolejowych.

TARNÓW 30.10. (A.W.) Onegdaj odbyło się w Tarnowie poświęcenie warsztatów kolejowych, przeznaczonych dla naprawy wagonów. Warsztaty te są zbudowane według najnowszych wymagań i zdolno są naprawić w ciągu miesiąca do 450 wagonów. Cały gmach warsztatów zajmuje 17,000 metrów kwadratowych. (7)

60-o lecie Banku Przemysłowego.

POZNAN 30 (PAT) Na dzisiejszą uroczystość 60-o lecia i poświęcenia nowej centrali Banku Przemysłowego przybył do Poznania minister skarbu Jastrzębski.

Po poświęceniu nowego gmachu odbyło się w „Bazarze” śniadanie. Po południu minister przyjmował delegację, poczem był u przyjęciu u kardynała Dalbora.

Wieczorem minister Jastrzębski odjechał do Warszawy. (o)

Pierwszy polski okręt opuszcza port polski.

GDANSK 30 (PAT) Z Gdyni niebawem wyjedzie pod banderą polską okręt z ładunkiem drzewa do Niemiec. Będzie to pierwszy okręt polski opuszczający port polski z ładunkiem towaru. (7)

Strajk zecerów zażegnany.

LWÓW 30 (PAT) Dziś o godz. 21-ej został zlikwidowany strajk drukarski. Pracownicy drukarski oświadczyli, że odstępują od wszystkich żądań, obstawia jednak przy żądaniu podwyżki płac. Po długich pertraktacjach podwyższono zarobki o 45 proc. Wobec tego o g. 22-ej zecerzy przystąpili do pracy. Jutro wyjdą wszystkie dzienniki lwowskie. (7)

Z OSTATNIEJ CHWILI

O BLISKIE STOSUNKI Z FRANCJĄ.

LEAFIELD 30 (PAT) W związku z obecną kampanią wyborczą, nowy kanclerz skarbu sir Stanley Baldwin wygłosił wczoraj w Werchester mowę, w której podniósł min. że no wy gabinet angielski będzie obał o utrzymanie z Francją bardzo bliskich stosunków, O ileby Francja lub Anglja mówił Baldwin, nie współpracowały obecnie tak ściśle jak tylko jest możliwym, w takim razie okazałoby się, iż wykluczonym jest ostateczne rozwiązanie kwestji odszkodowań, jak i kwestji długów międzysojusznicznych. Usiłować rozwiązać tę kwestję bez takiej współpracy obydwu krajów, byłoby to dążyć świadomie do niepowodzenia akcji. (7)

SANACJA FINANSÓW AUSTRII.

WIEN 30-10 (A. W.) 29 bm, odbyła się w ministerstwie finansów konferencja między przedstawicielami stronnictw większości. Na konferencji tej uchwalono ostatecznie plan finansowy rządu, który uwzględnił życzenia poszczególnych stronnictwa i spodziewa się, że w najbliższym czasie skończy rokowania z delegatami Ligi Narodów, tak, iż na piątkowym posiedzeniu zgromadzenia narodowego, rząd będzie już mógł przedłożyć kompletny program finansowy.

30 b.m. kanclerz Seipel konferował rano i po południu z przywódcami socjalistów, w sprawie programu sanacyjnego.

W kołach rządowych zapewnijają, iż zmiana gabinetu we Włoszech nie wpłynie na dalszy bieg akcji genewskiej, gdyż faszystki nie mają powodu do zmiany dotychczasowej polityki włoskiej wobec Austrii.

O UKŁAD WŁOCH I JUGOSŁAWII.

GRAZ 30 (PAT) Donoszą z Belgradu, że kółka rządowe wobec wypadków włoskich zajmują stanowisko wyczekujące. W sprawie układu między Włochami a Jugosławiją rząd stoi na stanowisku, że układy te powinny być jaknajrychlej ratyfikowane, w przeciwnym razie rząd odniesie się do Ligi Narodów. (7)

POŁĄCZENIE Z WŁOCHAMI ZERWANE.

PARYŻ 30. 10 (A. W.) Połączenie telegraficzne z Włochami zerwane nadal. Ambasador włoski w Paryżu nie otrzymał żadnych wiadomości. Natomiast banki włoskie zawiadomiły swoje oddziały w Paryżu, że sytuacja nie jest alarmująca. (7)

PRZED ZNIESIENIEM DUALIZMU RZĄDOWEGO.

KONSTANTYNOPOL 30 (PAT) Hivas — W krótkim czasie ustanie prawdopodobnie dualizm rządowy w Turcji. Sułtan zamierza mianowicie uznać zgromadzenie narodowe w Angorze, które w tym wypadku ukonstytuowałoby się jako jedyna władza państwa omanckiego.

Mniejszości narodowe a wybory.

Prawo wtrącania się mocarstw silniejszych do spraw państw słabszych usankcjonowane zostało w dziejach świata jeżeli nie formalnymi postanowieniami powziętymi na międzynarodowych konferencjach to jure caduco a właściwie bezprawiem — bo prawem silniejszego, prawem pięści.

Dopiero Kongres Wersalski zamykający okres ostatniej wielkiej wojny wprowadził t. zw. Traktat o ochronie mniejszości narodowych.

Pomysł ten w właściwe swe powstanie zawdzięcza Wilsonowi. Z jego punktu widzenia jest bardzo kulturalny, albowiem żaden zdrowo myślący Amerykanin nie przypuszcza nawet aby obywatel jakiegokolwiek bądź pochodzenia żyjący w Ameryce, mógł postępowaniem swym działać na niekorzyść interesów na straży których stoi wielogwiazdasty sztandar. Chodziło mu więc tylko o zabezpieczenie praw duchowych, kulturalnych i religijnych zbiorowisk inonarodowych jakie stałe zamieszkują na obszarze danego państwa. Twórcy traktatu o mniejszościach narodowych do mniejszości narodowych włączyli t. zw. „anonimowe mocarstwo“ czyli żydów rozsiąanych po całym świecie. Dla tego anonimowe mocarstwo, że żydzi jako tacy właściwie ojczyzny nie mają; od dziesiątków wieków opuścili Palestynę, do niej właściwie nie dążą i jej nie pragną; żyją oni w stanie pasożytnictwa na żywych organizmach państwowych innych narodów żyjących we własnej ojczyźnie. Ze żydzi na żywych organizmach stanowią wybitne zjawisko t. zw. w przyrodznawstwie m i m i k r a wykazała dobitnie ostatnia wojna, podczas której w odstępach krótkich po sobie następujących żydowskie żywioły przybierały co raz to inną barwę narodową zależnie od chwilowego władcy kraju, tak jak owady-pasożyty w przyrodzie przybierają wygląd zewnętrzny rośliny, której sokami w danej chwili się odżywiają.

Konstytucja polska zgodnie z traktatem o ochronie mniejszości zagwarantowała tymże mniejszościom prawa mu przynależne — rzeczą zaś społeczeństwa polskiego jest ułożenie programu życiowego i... dotrzymanie go aby te mniejszości nie działały na niekorzyść naszych interesów społecznych i interesów państwa.

Program ten ułożyć jest rzeczą bardzo ważną i trudną bo... sami nie wiemy co posiadamy i żydów znamy tylko ze skutków — ujemnych a estetycznej tej szkodliwej siły nie znamy. Musimy na gwałt stworzyć i poważnie prowadzić u siebie żydoznawstwo.

Ze stanowiska państwowego i społecznego musimy żądać od mniejszości narodowych a w szczególności od żydów aby tak postępowały, jak postępować powinien prawy obywatel państwa, który w kraju naszym tyje i z kraju naszego żyje, który w kraju naszym dorabia się i duchowo i materialnie.

Takimi myślami zapewne kierował się profesor Wilson a na pewno nie inaczej, czego dowodem jest fakt obudzenia się w ostatnich czasach antysemityzmu w Ameryce z chwilą gdy żydzi rozruchwaleń zapewne traktatem o ochr. mniejszości nar. zaczęli w Ameryce postępować tak., jak to niedogadzało Amerykanom ze stanowiska prawnopaństwowego.

Żydostwo, jak każde pasożytnictwo, roz-

wija się pomysły na organizmach małoodpornych; naszą rzeczą jest pokazać tak jak Amerykanie że jesteśmy odpornymi i że tę odporność chcemy zwiększyć.

Rzeczą żydów jest pamiętać że chcą żyć w Polsce jako prawi obywatele Rzeczypospolitej, chroniąc tylko swój język — a właściwie swoje żargony — i swoją religię, na co my się zawsze zgodzimy nie dla tego że tak

postanowili traktat ale dla tego że takimi są polskie tradycje wolnościowe od czasów Kazimierza Wielkiego.

Probieżem będą obecne wybory, podczas których aryjskie mniejszości narodowe i semickie żydostwo wykaże jakie stanowisko zajmują w obec państwowości polskiej.

(5)

Inż. K. Folkierski.

Opłakana dola urzędników.

Już to trzeba przyznać, że w ogólnem rozluźnieniu się obyczajów, obniżeniu moralności i wszelkich wartości etycznych, będących następstwem długotrwałej wojny — inteligencja polska a zwłaszcza jej stan urzędniczy, okazał godną najwyższego uznania wyrozumiałości i poświęcenia dla potrzeb państwa! Inteligencja polska, ten mózg narodu, w chwilach najcięższych dla Narodu polskiego — świeciła przykładem bezinteresowności, poświęcenia i ofiarnej pracy... Była tą awangardą odrodzonej myśli polskiej, która przyobiekła się wreszcie w realne kształty budowy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej. Albowiem wyrosła z moralnych przesłanek intelektu ogólnoludzkiego i serdecznego ukochania Macierzy!

Część polskiej inteligencji! Część polskiej nauczeli!

Lecz w tem szczytnem analizowaniu pięknego posłannictwa inteligencji polskiej — musi odczuwać się przykrym żgrytem jej smutna dola! Opłakana dola urzędnika, któremu w ogólnem wyposażeniu materialnem w społeczeństwie przypada ostatnia rola!... Czemu to przypisać należy? ...Gdzie leży przyczyna tego anormalnego stanu? ...Gdzie są ci, których obowiązkiem było przywrócić jej, należne pozycji intelektualnej, prawa?

Precz z jakąkolwiek moralizatorską analizą! Porzućmy sentymentalizm społeczny! Nam trzeba jaskrawej paraleli zarobków poszczególnych klas — a wówczas nędza klasy urzędniczej głośnie echem odbije się o mury gmachu z ulicy Wiejskiej i być może pobudzi suwerenów do... zastanowienia! Niech, cyfry mówią same za siebie!

Świeżo wydany przez b. wice-ministra skarbu, profesora dr. Weinfeldta Roznik Polski zawiera następujące obliczenia, które silnie rzucają się w oczy! Czeladnik piekarski otrzymywał przed wojną w Warszawie dzienną płacę 2 ruble 40 kop., czyli 5 marek złotych i 20 fenigów. W styczniu b. r. jego płaca przenosi 3000 marek polskich dziennie, co przeliczone

na markę przedwojenną podług siły kupna pańczerowej na Rynku warszawskim w styczniu b. r. daje blisko 6 i pół marek przedwojennych. O jedną czwartą zatem pobiera piekarz więcej niż brał przed wojną. W podobnym mniej więcej stopniu wzrosły płace robotników w przemyśle metalowym, browarnianym i budowlanym a przede wszystkim robotników niewykwalifikowanych i kobiet pracujących w przemyśle. Tuż obok jednak tych cyfr przedrukowane są płace urzędnicze, przeliczone na marki przedwojenne a porównane z płacami państwowych urzędników rosyjskich i austriackich.

Z porównania tych płac wynika, że wczelnik wydziału polskiego ministerstwa pobiera jedną piątą tego, co pobierał urzędnik celny tej samej kategorii za czasów rosyjskich a polski urzędnik jedenastej kategorii niespełna połowę głodowego wyposażenia urzędników rosyjskich i austriackich najniższych stopni. Jeżeli zaś wniesiony obecnie do Sejmu projekt regulacji płac urzędniczych przyniesie drobne podwyższenie, będzie to tylko etapem w walce jednej z warstw inteligencji o takie wynagrodzenie płacy umysłowej jakie istniało przed wojną. Klasa robotnicza w tej walce osiągnęła już daleko większe zdobycze, co przytoczone powyżej przykłady naocznie stwierdzają.

Argumenty, że nasz Skarb takich podwyżek nie wytrzyma, nie są trafne.

Z podwyższeniem płac powinna iść równorzędnie reforma naszej administracji ze zmniejszeniem agend, przez państwo wykonywanych i urzędników państwowych a przede wszystkim wreszcie zbudowanie jakiegoś systemu podatkowego, który zerwie z niejednym nonsensem podobnym do tego że dziś z morga gruntu płaci się roczny podatek wartości kilku kilogramów zboża!

Z nędzą klasy urzędniczej należy raz wreszcie skończyć! Tego wymaga dobro Państwa i wogóle całego społeczeństwa! (5)

Warszawa za ósemką

OSIEM OLPRZYMICH MANIFESTACYJNYCH WIECÓW ÓSEMKI. — REZOLUCJA PRZECHODZI JEDNO GŁOSNIE. — POWAŻNY I PODNIOSŁY NASTROJ. — CHWILA DECYDUJĄCA SIĘ ZBLIŻA. — WSZYSCY GŁOSUJEMY NA LISTĘ Nr. 8.

W niedzielę w ośmiu punktach Warszawy odbyło się osiem manifestacyjnych, imponujących swą liczebnością i jednomyślnością wieców Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej, pod znakiem ósemki.

Na wiecach tych, po przemówieniach wielu znanych działaczy na polu walki narodowej o całość Rzeczypospolitej, uchwalono jednogłośnie z okrzykami na cześć Jedności Narodowej następującą rezolucję:

„W pierwszych latach odzyskanej niepodległości, Polska rządzona była przez stronnictwa klasowe, które zamiast zachodnio-europejskiego ładu i porządku prawnego, usiłowały wcielić wschodnie, absolutystyczno-stanowe, nieodpowiedzialne przed społeczeństwem, metody rządzenia.

Rządy, sprawowane przez ludzi nie wy-

kształconych fachowo, podkopujące zasady prawa własności i etyki społecznej i szerzące wywrotowe hasła, pod opieką stojących na czele państwa osób, wywołały rozstrój gospodarczy i odosobnienie Polski i prowadzą Rzeczpospolitą do nowego upadku. Odpowiedzialność za takie rządy spada całkowicie na lewicowo-centrowe stronnictwa.

Uważamy, że tylko zwycięstwo w wyborach stronnictw narodowych, złączonych w Chrześcijański Związek Jedności Narodowej, może zapewnić Polsce silne narodowe rządy prowadzące Rzeczpospolitą do rozkwitu i potęgi.

Wzywamy wszystkich do głosowania w nadchodzących wyborach do Sejmu i Senatu na listę Nr. 8 Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej.“ (2)

NA MARGINESIE.

Genjusze zapoznani.

Jaś, chcąc zostać mężem sławy
Począł gwałtem Psuć bibułę, —
Pisał szkice, opowieści
I nastroje Izawo-czułe,
Lecz, że ludzkość się poznała
Na bliższko płytkim huku,
„Autor” złamał kiepskie pióro, —
Dziś dozorca jest... „przy bruku”... —

Zdziś, dążenia mając wyższe,
Gardząc przytem każdym zerem,
Pragnął zostać gdzieś w Lublinie
Pierwszym sceny bohaterem;
Lecz że brakło nieco wzrostu
I wymowę miał nieczystą, —
Miał być sławnym lwem scenicznym —
Dziś gdzieś w biurze jest... kopistą...

Józiek jeno wyszedł świetnie...
Miał on... bandę brauningową...
Grabiąc poczty i pocztaży,
Stale się obławiał zdrowo!...
Dziś, w nagrodę za przywództwo
I brawurę wprost szalona,
Ma obole i w dodatku...
Naczeznikiem został pono...

(2) Stanisław Żytkowski (Eszet)

WIADOMOSCI Z KRAJU.

Za zdradę stanu.

(K) Wyrokiem wojkowego sądu okręgowego nr. III w Grodnie z 21 września 1922 r. ko sądu doraźnego, zostali skazani kapr. Ka-

zimierz Kęski z dow. I-ej dyw. leg. i szer. Jan Bagan z kolumny tab. Nr. 17 za zbrodnie zdrady stanu obok wydalenia z wojska i pozbawienia praw stanu na karę śmierci przez rozstrzelanie.

Zbrodnie powyższą popełnił kapr. Kazimierz Kęski przez to, że w czasie od kwietnia do 6 września b. r. w Grodnie przydzielony do ekspedycji rozkazów w adjutanturze przy dowództwie I dyw. leg. był pomocny szpiegowi Rosji sowieckiej Mozesowi Fefermanowi do zbierania poufnych wiadomości, dotyczących sił zbrojnych polskich i urzędzeń, przeznaczonych do obrony wojennej kraju, tudzież zewnętrznego bezpieczeństwa Polski. Wykradł on i oddał temuż Fefermanowi tajne rozkazy D. O. K. III z roku bieżącego, oraz dwa egzemplarze Dodatku Nr. 22 do Rozkazu Tajnego M. S. Wojsk. Nr. 34, które mu były dostępne z powodu służby. Szer. Bagan Jan w czasie od kwietnia do września b. r. w Grodnie, jako łącznik swego oddziału t. j. kolumny taborowej Nr. 17 z dowództwa I dyw. leg., pomagał za wśólnym porozumieniem z Feliksem Szermiołą i przy jego współudziale Mozesowi Fefermanowi w zbieraniu wiadomości w celach szpiegowskich, dotyczących zewnętrznego bezpieczeństwa Polski i jej sił zbrojnych, dostarczając do odpisywania rozkazów zwykłych i tajnych D. O. K. Grodno, dostępnych mu z powodu służby. (1)

Napad bojówki P.P.S. na „Głos Lubelski”.

(k) Donoszą z Lublina że w nocy z 29 na 30 b. m., bojówki socjalistyczne wtargnęły do drukarni „Głosu Lubelskiego” i zdemolowały ją doszczętnie. Jest to podczas obecnej kampanji wyborczej drugi wypadek teroru socjalistycznego wobec „Głosu Lubelskiego”, który, jak wiadomo, służy idejom chrześcijańsko—narodowym.

Odpowiedzialność za ostatni napad ponosi przede wszystkim komendant policji, który pomimo poprzedniego napadu i mimo niejednokrotnych próśb redakcji pisma o przedsięwzięcie środków zaradczych przeciwko powtarzaniu się ekscesów, nie tylko środków tych nie przedsięwziął, ale nawet wycofał na czas kampanji wyborczej posterunki policyjne, stojące przy zbiegu ulic w pobliżu redakcji i drukarni.

Przypuszczamy, że komenda główna policji wyciągnie wobec niego, na skutek ostatniego wypadku, odpowiednie konsekwencje.

JUDAICA.

De Segur opisując odwrót armji Napoleona z Rosji pisze:

„Litwini, których opuszczaliśmy na los szczęścia po ich skompromitowaniu” (wobec Rosji) „zbierali jednak naszych rannych i dawali im pomoc i przytułek, podczas gdy żydzi, których protegowaliśmy, odpychali ich. Co więcej, widok tych cierpień podniecał ich ełchciwość. Gdyby jeszcze ograniczali się do sprzedawania na wagę złota swych drobnych usług, to historia nie chciałaby kłać swych kart opisem tych wstrętnych szeregów, lecz oni, wciągając naszych nieszczesnych rannych do swych mieszkań — obdzierali ich, a następnie przy nadejściu Rosjan, ci dzicy barbarzyńcy wrzucali przez drzwi i okna swych domów swe nagie i umierające ofiary na mroz, aby w oczach Rosjan zasłużyć się ich torturowaniem. Te zbrodnie tak okropne powinny być podane do wiadomości wieków też rażniejszych i przyszłych. — Prawda, że dziś gdy jesteśm bezsilni, kara na te potwory może być tylko nasza pogarda tu na ziemi; lecz kiedy mordercy pójdą za swymi ofiarami, to w sprawiedliwości Boskiej znajdziemy pomstę (De Segur, Histoire de Napoleon et de la Grande Armee pendant l'annee 1812. Paris. Baudouin fr. 1825).

DR. TADEUSZ PIOTROWSKI.

Zmiana warty.

Dziś 31 października przypada czwarta rocznica oswobodzenia Krakowa. Wspomnienie ponisze zamieszczone w „Polsce Zbrojnej”, jest przeżyciem osobistym z tego pamiętnego dnia.

— Herr Hauptmann, ich melde gehorsamst
Übernahme des Dienstes.
— Alles in Ordnung?
— Ja!

Serce mi biło, bom kłamał i mówił prawde jednocześnie. Ranek dnia 31 października 1918 r. zebrał nas wszystkich na posterunkach w kadrze i parku samochodowym w Dąbju pod Krakowem. Co następne godziny przynieść miały, nie wiedział nikt jeszcze z oficerów austrijskich. Ja przeczuwałem.

Wymknąłem się chyłkiem na miasto. Na ulicach ruch niezwykły. Maszerują oddziały wojskowe z najeżonymi bagnietami, otoczone tłumem. Przystają co chwila. Z tłumy wyciągają się w górę długie żerdzie drabin, o pierają się o mur i za chwilę leci blacha z czarnym dwugłowym orłem na dół. To samo powtarza się przed każdym gmachem rządowym i wojskowym.

Kto tego dnia nie był w Krakowie, żaden opis nie odtworzy mu tego obrazu, tego na stroju, jakiego ulica i dom każdy pełen łez, które wypływały na oko, radości, jaka żywo iowo wybuchła z piersi tysięcy i gnała ich z łomu na ulicę i kazała im patrzeć w blaski październikowego słońca w ów pierwszy dzień wyzwolenia.

Wpadłem do pierwszego z brzegu sklepu darowawszy żydowi mą czapkę austrijską, za płakiwszy mu jaką chciał cenę za szarą, legjonową maciejówkę, pobiegłem na Rynek, a rażej porwano mnie tam.

Zmiana warty...

Przed odwachem tłum gwarny.

Na wieży Mariackiej zabrzmiał Hejnał — a po nim powoli dwanaście szpizowych dźwięków zegara.

Idą...

Pluton 13 pułku „Krakowskich dzieci”. Przed nimi sztandar już nie ich, pułkowy, lecz inny, pierwszy jaki pod ręką się znalazł z Orłem Białym i Paniąką Częstochowską: Sztandar stowarzyszenia robotniczego „Gwiazda”.

Te same austrijskie mundury, ta sama broń, te same twarze.

Lecz z oczu im bije inny blask.

Tłum rozstępuje się.

Muzyka kolejarzy krakowskich intonują Mazurka Dabrowskiego.

Dwie krótkie komendy:

Habt acht!

Baczność!

A po chwili z za krat starego odwachu brzmi strzelecki hejnał, jak echo minionych a zmartwychwstających lat.

„Bracia do bitwy nadszedł czas”.

Nad odwachem rozpina skrzydła Biały Orzeł na tle czerwieni polskiego sztandaru.

I polski sztydwasz, w starym austrijskim mundurze objął straż nad wartownią, nad Rykiem, nad miastem po tyłu, tyłu latach...

I pierwsze mierzy kroki.

Zbliżyć się ku niemu, pochwycić go w ramiona i uściskać...

Nie wypada... bo może i jemu buchnęły łzy z oczu, a ręce zajęte — dumą karabin dzierżącą.

Więc ludziska biorą jeden drugiego w ramiona i płaczą jak dzieci.

I z piersi tysięcy wyrwa się odruchowo potężna pieśń przysięga:

„Nie rzucim ziemi!...”

W domu zastaje oficera z dwoma żołnierzami w pelnym rynsztunku.

Rozdzieram wreczona mi kołerte.

Choć przeczuwan co w niej jest, na głos czytam, bym nie tylko widział, lecz i słyszał prześwieta słowa wystosowanej do mnie komendy:

„Z rozkazu brygadiera Roji obejmie pan natychmiast dowództwo nad kadrą i parkiem wojsk samochodowych w Krakowie”.

Wsiadamy na oczekujący przed domem samochód i wstąpiwszy po drodze na strażnicę pożarną, wyciągam gwałtem od jej komendanta, kpt. Nowotnego biało-czerwoną flagę, opeczę z nią na Dąbju i pełniącej tam austrijskiej warcie, daję rozkaz podciągnięcia jej wysoko na maszt.

Staję przed mym byłym komendantem i odczytuję mu otrzymany rozkaz, tłumacząc po niem lecku.

Zrozumiał. Twarz mu zadrgała. Pyta tylko, jak ma ów rozkaz wykonać.

— Ogłosić przed frontem oficerów i żołnierzy — jak zwykłej

Zabrzmiął alarmowy dzwon.

Z warsztatów, magazynów, garaży i hal wysypało wszystko, co żyło.

Podoficerowie wyciągnęli szeregi pod sznur. Zabrzmiata niemiecka komenda, zdano raport.

Austrijski kapitan Liecler ostrym, powolnym, przybitym głosem ogłosił, iż zmuszony „siłą” oddaje władzę w moje ręce.

A za chwilę wydzielony przezemnie oddział Polaków, powtarzał za mną żołnierską rotę przysięgi na wierność Ojczyźnie „do krwi ostatniej kropli z żył”...

Były komendant austrijski z palcem u daszka czapki, a za nim szeregi oficerów i za stępy żołnierzy: Niemców, Czechów i Węgrów, oddawali pierwsze od tyłu lat honory wojsko we polskiemu żołnierzowi i jego przysiędze.

Tak w dniu tym zmieniono w Krakowie wszystkie warty po wieczne czasy... (4)

ZYGZAKI.

Z powodu listu otwartego wiceprezydenta Stupnickiego.

Wice prezydent m. Łodzi tow. dr. R. Stupnicki, ogłosił w Kur. Łódz. dn. 30 bm. list otwarty w sprawie swego procesu z p. Łyszkowskim — nie wchodząc wcale w merytum tej sprawy, należy jednakowoż ze stanowiska obywatela miasta zastanowić się na ustępie tegoż listu, który powinien być przedmiotem interpelacji w Radzie Miejskiej.

Tow. Stupnicki pisze: „od chwili objęcia stanowiska wiceprezydenta miasta Łodzi, jedynym moim pragnieniem byłoby moja działalność [jak największe korzyści przynieść partii, która mnie swoim zaufaniem obdarzyła]... poczem dopiero następuje zdanie: „jak najlepiej na piastowanym stanowisku wykorzystać moje zdolności i wiedzę fachowa dla dobra samorządu.“

Zachodzi pytanie kto wypłaca pensję tow. St. jako wiceprezydentowi miasta, czy ka sa partii PPS. czy kasa miejska, a zatem ogół mieszkańców miasta bez względu na przynależność partyjną? Nasuwa się drugie pytanie logiczne wyprowadzone z oświadczenia tow. St., a mianowicie gdyby zdarzyła się sprawa w którejby były w sprzeczności interesy ogólnie mieszkańców m. Łodzi z interesami partyjnymi PPS. — na czyja korzyść rozstrzygnąłby p. wiceprezydent tow. dr. R. Stupnicki? Zapewne tow. St. uważa miasto za jedno wielkie podwórze Pepeesu, do którego, zablakały się inne „niewierne“ rzadkie jednostki.

Podziwiać należy tupeć i szczerotę z jakimi p. wiceprezydent przyznaje się do tego że należąc do przewdum miasta pragnie jedynie „jak największe korzyści przynieść partii PPS. Takiego publicznego oświadczenia nie złożył nawet kapitan saperów, w pomysłnej — na oko — dla siebie konjunkturze 1919 r.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dziś: Wtorek, 31 października Symfonjusza

Wschód słońca o. 6 m. 24

Zachód s. 4 m. 17

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)

„Brydki Ferante“

Teatr „Scala“ (Cegielniana 13)

Filharmonia (Dzielna 20)

„Casino“ (Piotrkowska 67)

Dr. Mabuze serja III

„Luna“ (Przejazd 1)

„Orlica“

„Odeon“ (Przejazd 2)

„Robinson Kruzoe“ serja III

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Zakazne miasto“

„Kowos“ (Piotrkowska róg Głównej)

„Tajemnica medaljonu“

— Kalendarzyk historyczny.

1424 Narodziny Władysława Warneńczyka,

Wiadomości kościelne

Dziś we wtorek jako w wilję Wszystkich Świętych według prawa Kościelnego wszystkich dycjezan obowiązuje ścisły post. (7)

Wiadomości bieżące

— Utrzymanie podatku od gazu i elektryczności na rzecz gminy.

Magistrat m. Łodzi podaje do wiadomości że stosownie do pisma Województwa Łódzkiego z dnia 30 października 1922 r. L. SM. 2457, II — 21 Ministerstwo Spraw Wewnętrz-

S. † P.

ALEKSANDER BADOWSKI

po długich i ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu przeżywszy lat 8.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy ul. Ruskiej № 4 odbędzie się w środę o godz. 4-ej popołudniu.

Na smutny ten obrządek zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych w nieutulonym smutku, pozostali

4508K1)

Rodzice.

nych do porozumieniu się z Ministerstwem Skarbu przedłożyło rozporządzeniem z dnia 24 października 1922 r. L. 5481 moc obowiązującą statutu o podatku od gazu i elektryczności używanych dla celów ruchu, poczynając od dn. 1 lipca 1922 r., ustalając stawkę podatkową na 10 proc.

Niezależnie od powyższego obowiązku, pobierany już 15 proc. podatek od cen za gaz i elektryczność do celów oświetlenia. (o)

— O dokładną statystykę.

(1) W szeregu pism skierowanych do głównego urzędu statystycznego w Warszawie, wydział statystyczny magistratu m. Łodzi wskazał na liczne błędy w danych o Łodzi, ogłoszonych w oficjalnych publikacjach G. U. S. Jednocześnie wydział statystyczny zaproponował, aby na przyszłość dla uniknięcia niedokładności główny urząd statystyczny czerpał dane o Łodzi za specjalnych sprawozdań wydziału. (7)

— Z miejskiej wypożyczalni książek dla dzieci.

Od 1 lipca do 1 października r. b. biblioteka była czynna w ciągu 26 w sierpniu i 25 we wrześniu. Ilość stałych czytelników w dniu 1 października wynosiła 704 osoby, przy chodzących 470 w tem 330 chłopców i 374 dziewczynek. Ogółem przeczytano książek treści baletystycznej i naukowej 7,074 tomów. Z biblioteki korzystają dzieci z 12 szkół powszechnych. (7)

— Sprostowanie!

W ogłoszeniu z dnia 29.10.1922 r. „O ogólnym zebraniu“ właścicieli Nieruchomości zaszła pomyłka a mianowicie zebranie odbyło się nie na ul. Piotrkowskiej, a na ul. Pomorskiej 21. (7)

— Apropozycja.

(b) Dostawa węgla z przydziału rządowego znacznie się poprawiła i w najbliższym dn. cały przydział zostanie zrealizowany. Na listopad jednak przydział węgla jest nie bardzo po myślny z powodu braku wagonów.

Cukier w dalszym ciągu jest rozdawany kooperatywom, związkom; urzędnikom państwowym, i komunalnym oraz szkołom.

Węgiel ulegnie znacznemu podrożeniu z powodu prowadzonych pertraktacji ze związkiem zawodowym co do podwyższenia płac robotnikom. (o)

— Walka z lichwą.

(b) Za nieprzestrzeganie przepisów o zwalczaniu lichwy (brak rachunków, cenników, cen na towarach i t. p.) komisarz rządu skazał Kasię Migromę, skład manufaktury (Ogródka wa 1) na milion mk. grzywny, Maurycego Taumana, skład przedzwy (Zielona 3) na 700,000 mk. grzywny, następnie po 100,000 mk. Chaima Piusa, skład tabacznicy (Piotrkowska 79), Chaima Jarockiego, skład manufaktury (6 sierpnia 2) i Rafała Grabowieckiego, skład galanteryjny (Piotrkowska)

Po 50,000 mk. skazani zostali Szmul Ka-

czmarek, sklep ryb (Cegielniana 36), Abram Kucermiac, skład towarów kolonialnych (Kościelna 1) i Teodora Jasńskiego (Park Helonów).

Po 30,000 mk. grzywny Moryca Peltera (Główna 57), Nuzena Rosenbluma (Cegielniana 61), Józefa Sowińskiego (Piotrkowska 261) oraz 3 kupców na mniejsze kary. (o)

— Czyja wina?

27 października r. b. o 13-ej godz. na szosie Konstanyńskiej obok mostu kolejowego, znaleziono paczkę przędzy bawełnianej wagi 4 kln. Prawy właściciel przędzy może odebrać takową za udowodnieniem w wydziale śledczym. (7)

Wypadki i kradzieże.

— Nagły zgon.

(1) W mieszkaniu Grossa Alfonsa przy ul. Włodzimierskiej 44 zmarł nagle mężczyzna niewiadomego nazwiska. Wezwany na miejsce wypadku lekarz Kasy Chorych przyczynę śmierci nie ustalił. Przy zwłokach wystawiono posterunek policyjny do przybycia władz sądowno-lekarskich. (7)

— Wypadek pod tramwajem.

(1) Kędrzyński Józef, zamieszkały przy ul. 6-go Sierpnia 42 przechodząc w stanie niebezpiecznym przez jezdnię przy ul. Zgierskiej upadł przed przejeżdżającym tramwajem, skutkiem czego uległ odczynowi głowy. (7)

— Tajemny wypadek.

(b) W niedzielę wieczorem na ul. Rzgowskiej 59, został pokuty nożem człowiek niewiadomego nazwiska, lat około 25, którego pogotowie odwiezło do zbiorowni miejskiej. Podejrzanych o napad Aleksandra Kaczmarka (Wojtowska 4) i Marceliego Kaczmarka (Garańska 47) zatrzymano w XII kom. pol.

Przy poszkodowanym znaleziono 64,000 mk. i noż stalowy kuchenny. (7)

— Pod samochodem.

(1) Przy ul. Głównej przejeżdżający samochodem osobowy najechał na przechodzącą przez jezdnię Keinlich Augustę lat 12 zam, przy ul. Wolczńskiej 149. Wezwane pogotowie ratunkowe udzieliło nieszczęśliwej pomocy lekarskiej. (7)

— Pożar.

(b) We wsi Karpin gm. Czarnocin w zagrodzie Rocha Kempki wybuchł onegdaj rano pożar. Ogień strawił stodołę ze zbożem, stajnię oraz wiele inwentarza. Straty wynoszą 6,300,000 mk. (7)

— Zatrzymanie dezertera.

(1) Zamieszkały przy ul. Wojtowskiej 12 Patera Czesław został zatrzymany za dezercję z wojska. (7)

— Kradzieże.

(b) Przy zbiegu ulic Cegielnianej i Piotrkowskiej skradziono z samochodu teczke Józefa Brulskiego z czekami na 8,100,000 mk.

Teatr i muzyka

Koncert A. Földasy'ego i Lachowskiego.

Nieoczekiwany, powtórny występ znakomitego wirtuoza, był miłą niespodzianką dla zwolenników jego wielkiego talentu, a jeszcze większą, ukazanie

Teatr Świetny

Piotrkowska 61 Główna (4505K5)

Dzisiaj premiera

film rekordowy pierwszej klasy p. t.

„TAJEMNICA MEDALJONU“

powinna poznać go cała Łódź, gdyż pod względem artystycznym stoi na najwyższym poziomie i wybiła się na pierwszy plan, jest silnym i potężnym wrażeniem sprawiającym dziełem sztuki... wiec sensację... jest to film niezwykle. „TAJEMNICA MEDALJONU“ budzi entuzjastyczny zachwyt publiczności, która z zapartym oddechem śledzi wątek akcji, mieliśmy dowody w Teatrze „Coloseum“ w Warszawie, gdzie w ciągu 20 dni przebiegiem zdobywano bilety, a sala rozbrzmiewała hucznymi oklaskami, powtarzanymi codziennie na każdym przedstawieniu co jest zjawiskiem zupełnie wyjątkowym. Jego nie zdobył sobie jeszcze żaden film. — Ceny miejsc niskie! — Korzystna okazja!

OBUWIE

modne wykwiłtne fasony z najlepszej skóry, wykonywane we własnej pracowni poleca

Magazyn obuwia

Józef Dębski

Łódź, ul. 6-go Sierpnia 20. 4478s15

GORSETY

najnowszych fasonów gotowe i na obstaunek, Biustonosze, Pasy brzuszne i t. p. poleca w wielkim wyborze

Pracownia Gorsetów

„MARTA“

Łódź, Piotrkowska 180 (w podwórzu.) 4476b3

Firma Belgijskie Tow. Akc. pod imieniem „Ruskie Tow. przemysłowo-handlowe dawnych przedsiębiorstw Emila Haeblera zagubiła koncesję, wydaną przez władze rosyjskie w roku 1900 na prowadzenie przedalni w Łodzi. 4511s3

MASZYNY DO PISANIA

ORZEŁ (nowe), MERCEDES, REMINGTON, i t. p. Taśmy i a, kalka, rezerwa. Nauka pisania na maszynach. ADOLF GOLDBERG, Andrzeja 1 1-sze pietro. 4457b

LOKAL

składający się z dużej sali i kilku pokoi z kompletnym urządzeniem biurowym i składowym, odpowiedni na bank, biuro handlowe, skład i t. p. w najlepszym punkcie m. Łodzi

zaraz do odstąpienia

Zgłoszenie listowe Łódź-poste-restante-okaz cielowi pięćsetmar-kówk 873579. 4495s3

Szkoła tańca W. LIPINSKIEGO

Piotrkowska 108. 4487s2

przyjmuje zapisy na MAZURA i TANCE NOWOCZESNE do grup: a) początkującej i b) zaawansowanej.

Potrzebna sprzedawczyni gazet w kioskach.

Wymagana kaucja oraz znajomość ruchunkowości. Zgłoszenia do Biura „Promień“ Piotrkowska 81. (4440d2-

Dobre i tanie

gospodarskie obiady kolacje. Każdą środę i czwartek i l a k i garnuszkowe wydaje Restauracja „Triano“ Zielona 12, Walenty Zbonikowski. 4337b1
Dzisiaj golonka.

P.P. OGRODNICY!

warzyw i owoców

wszelkie ilości, kupuje, przyjmuje w komis i pośrednicze w sprzedaży. Oferty pod „Ogrodnictwo“ Agencja ogłoszeń W. Tracewski Łódź, ul. Radwańska 6. (4287K3)

Uczeń

wyższego kursu gry skrzypcowej ma jeszcze godziny wolne. Oferty w redakcji Rozwoju pod skrzynek. (4099d

Baczność!

p. p. aptekarze, zegarmistrze, sklepowi sprzedam szafę sklepową 72 szafady 50,000 - Składowa 21-31. 4516s3

Gospodyni

Zarządzająca

doświadczona potrzebna do lecznicy „Unitas“ Oferty Dr. Goldblum, Piotrkowska 56 4505s2

2 pokoje

i kuchnie razem lub oddzielnie do oddania naprzeciw Juljana-wa Książewicza 20, 5 minut od tramwaju zdiersienio. 4514d3

Kinematograficzny

aparat „Pathe Freres“, kompletne urządzenie sprzedam okazyn e. Łódź Senatorska 3. I p. na lewo, od 5 pp. 4517s2

Dom

sprzedam wiadomość Aleje Kosciuszki 41, m. 33. 4412s3

Inteligentny

młodzieniec z wykształceniem 6-10 kl. poszukuje posady biurowej. Oferty sub. „Poszukuje“ do adm. „Rozwoju“ (4510d3)

Felczarka

akuszerka i masarzystka dyplomowana przyjm je od 10 do 12 i od 4 do 6 g. Moniuszki 11 m. 29. 4509s1

Dr. H. Różaner

Choroby skórne, weneryczne i moczołciowe, Dziecina № 9. Przyjmuje od 9-11 i pół i 4-8 pnie od 2-3. 4458d25

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych Ul. Ewangelicka 2. Godz. przy-jęc od 9-2 i 6-8. Pnie od 5-6. 561

Dr. STAWOWCZYK

Sienkiewicza 20.

Choroby wener. i skórne. Przyjm. 9-10¹/₂ i 5-7. (436019

BERSON

Obcasy i zelówki gumowe

BERSON

są trwałe i zachowują elegancję waszego obuwia

Berson - Kaczmarski (całkowicie) Centrala Kraków, Straszewskiego 14

Obwieszczenie.

Rada Gieldowa Gieldy Pieniężnej w Łodzi zawiadamia, iż z dniem 8 listopada r. b., po uprzednim porozumieniu się z przedstawicielami Ministerstwa Skarbu, wznowione zostaną zebrania giełdowe, które odbywać się będą codziennie od godziny 1-2 po południu w siedzibie Gieldy (Piotrkowska 96). Goście płać pięćset marek. (2159p

KUPIJĘ

placę 100 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę, kapy pluszowe oraz szale czarne. Proszę się przekonać. Zachodnia 32, poprzeczna odcyna, I p. m. 15, L. Mich. 4245K

Prace

150% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, oraz różną biżuterię Konstantynowska 7 Mich. prawa odcyna I-sze pietro 3690K

Potrzebna

korespondentka

biegle pisząca na maszynie do Domu Tow. Bcia JABL-KOWSCY S. Akc. Ouziat w Łodzi ul. Piotrkowska 115 Zgłoszenia od 9-1 i 3-5. 4515s1

Ror Gustaw zagubił dowód osobisty wydany w Lidzie. 9561-1

Zelman Rosenberg Złnierska 8 zgubił koncesje na gazety zapalki 9546-1

Przyżyński Władysław zagubił dokument wojskowy wydany z P. K. U. w Inowrocławiu. 9511-1

Władysław Kokoszka zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Łodzi w P. K. U. 9550-1

Stanisław Zarzycki zagubił kartę bezterminowego urlopowania wydaną w P. K. U. w Łodzi. 9581-8

Bruno Karol zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 9585-2

Burski Eustachiusz zagubił dowód osobisty wyd. w Łodzi. 9585-3

Danilchowska Władysława zgubiła paszport polski wydany gm. Piaskowice i wyciąg z ksiąg ludności wyd. gm. Podębice 9586-3

Lukasiewicz Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną z P. K. U. w Łodzi. 9589-3

Sędziwski Józef zagubił kartę rejestracji wydaną w Łodzi Zielona 8. 959-3

Hencoch Kompol z Ozorkowa zgubił kartę demobilizacji rocznik 1897 wyd. 37 pułk. PKU. w Kutnie. 9595-1

Gorczyński Bolesław wieś Bujgaj gm. Piaskowice zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w trzecim pułku, ulanów w Warszawie. 9602-3

Opałka Józef zagubił dowód osobisty wyd. w Łodzi. 9602-5

Frey Cecylja zagubiła paszport polski wydany w Łodzi. 9607-2

Kto z panów

artystów malarzy zechce podjąć się odnowienia zn szczonego portretu. Oferty pod „Portret“ w redakcji. 4438s9

**Dziś
wielka
premiera!**

**Dziś
wielka
premiera!**

Najpopularniejsza
gwiazda filmowa

HENNY PORTEN

w najnowszej swej kreacji, niebywałym pod względem treści, reżyserji, gry artystów oraz oryginalnych zdjęć w arcydziele filmowym p. t.

„ORLICA”

Potężny dramat w 6-u wielkich aktach

Jest to od roku pierwszy występ HENNY PORTEN który i nadal utrwali popularność tej wielkiej artystki.

Kapelmistrz **M. LEWAK.**

Ceny miejsc zwykłe.

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AAA! Kupuję meble dywany futra garderobę, maszyny do szycia, placę najwyższe ceny. Łazienka, Benedykta 28 m 15 parter. 8887-1

AAA Kupuję meble, dywany maszyny do szycia, garderobę placę najlepiej Wajrich Benedykta 19 9587-12

AA Meble sypialnie stołowe szafy łóżka stoły krzesła otomany kozetki krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechódzki Piotrkowska 108 6262-0

A Meble solidne: sypialnie, szafy, łóżka biurka, stoły krzesła — sprzedaje najtaniej Kaczorowski Piotrkowska 35 (w podwórzu). 9497-1

DOM murowany w Ozorkowie — sprzedam 12 pokojów obórki, oficyna, placu pół morgi — mieszkanie wolne 5 milionów Wiadomość Ozorków 250 9464-5

Natychmiast do sprzedania dom z piekarnią lub do wydzierżawienia wiadomość biuro Taszyckiego Piotrkowska 90, 9510-2

Do sprzedania urządzenie sklepowe i magiel. Wiadomość Napiórkowskiego 53 w sklepie rzemieślniczym. 9560-1

Majutki ziemskie, gospodarstwo rolne, domy, młyny, interesy handlowe i t. p. w największym wyborze posiada do sprzedaży Biuro pośrednicze Taszyckiego Piotrkowska 90. 8873-2

Pies wilk (suka) duży i plesk 10 tygod. do sprzedania Napiórkowskiego 24 9582-1

Sprzedam przyrządy introligatorzskie. Bałucki Rynek 3 m 43 9588-2

Motor elektryczny jedno konny sprzedam, Al. Kościuszki. 32 m 9. 9889-2

Sklep spożywczy do sprzedaży z pokojem i kuchnią ul. Rawska 10. 9503-3

Różne:

PRACOWNIA kapełuszki Lutycyn" przyjmuje obstalunki i przeobk. Ceny niskie Nawrot 42 front II piętro. 9504-8

Przybłąkała się suka maści żółtej ogon obcięty przednie łapy białe. Odebrać można za zwrotem kosztów ul. Odyńca 24 9574-1

Potrzebny stolarz z własnymi narzędziami, zgłaszać ul. do Rozwoju. od 10-12, 9507-2

Zaraz można nabyć urządzenie sklepowe składające się z 3 szaf 2 kontuarów i 2 gablotek oszklonych, Targowa 14 m 1. 9606-3

Przybłąkała się młoda suka wilczyca. Odebrać można za zwrotem kosztów. 6-go Sierpnia 14 pralnia. Zastać można od 8 i pół-10 wieczór. 9605-3

Potrzebna zaraz służąca i chłopicz do praktyki, Wólczańska 91 m 36 9593-2

Potrzebny człowiek samotny oraz służąca do gospodarstwa rolnego wiad. Brzezińska 104 u gospodarza. 9601-3

Poszukuje posady za pannę do dziecka lub gdzieś indziej. Łaskawe zgłoszenia Kilińskiego. 109 Idzikowska. 9604-1

Tajemnica Medalionu
Czytaj atysze! 4420b

Potrzebne szwaczki do wojskowej bielizny Zielona 16 m 3. 9598-1

Pracownia sukien H. Wasilowskiej; przyjmuje palta kostiumy do szycia podług najnowszych fasonów ceny przystępne. ul. Radwańska 3 parter. 9800-2

Poszukuje dziewczynę sierotę do wszystkiego. Rozwadowska 27 sklep. 9591-2

Poszukuję zdolnych czelazików krawieckich Sienkiewicza 71 B. Mizer. 9514-6

STUDENT udziela matematyki, łaciny, fizyki, języków. Kilińskiego 83-3 (pramaj godz. 8, 9 97-2

Prośby w prywatnym domu. Wólczańska 163 droga prama lewa strona. 9587-4

Potrzebna służąca która umie gotować. Piotrkowska 44 Zakład meblowy. 9590-2

Przybłąkał się pies rasy doberman. Do odebrania za zwrotem kosztów ul. Kracza 10 9593-1

Służąca potrzebna do wyzytkiego, umiejaca również dobrze gotować. Zgłaszać się Al. Kościuszki 57 III p. front A Stroback. 9584-1

Potrzebny dekarz zgłaszać się do Rozwoju od 9-11-rano 9580-2

Monter do samop. wózkowych potrzebny Two. Atc. M. Silbersteina Pusta 21. 37397-1

STRZYŻENIE kont. Pańska 88. 9579-1

Porebkę pozostawioną w tramwaju №10 róg Piotrkowskiej — Główniej można odebrać w Zarządzie tramwaji miejskich 9582-2

Tajemnica Medalionu
Czytaj atysze! 4420b

Potrzebne zdolne sprzedawczyce, nie do składu wędlin Zjednoczonych Rzeźników Główna 26 9565-1

Potrzebne zdolne panny do pracowni sukien i okryć Łaskowa 12 m 15. 9553-1

Kuszerka Pipikowa przyjmuję miejscowych i przyjezdnych pań. Piotrkowska 132-14 9544-13

Pianina fortepianu fisharmonię poteca Chodkowski Sienkiewicza 25. 9546-2

Pokój z kuchnią do wynajęcia na przeciw Juliana w ul. Książewicza 20 5 minut o tramwaju zgierskiego. 9483-1

Szewskie kopyta modne warszawskie nadeszły. Sienkiewicza 25. 9544-2

Potrzebny podreęcznik czelaznik krawiecki (Rzgowską) Badnarska 8 Fr. Nawrocki. 9550-1

Potrzebny podreęcznik krawiecki Raawańska 42 9540-3

Giuralski z praktyką poszukuje lecznicza „Unitas“ Oferty z odpisem świadectw składać Pułsta 19 9526-2

Powróciłem z wojska przyjmuję robotę u krawca jako podreęczny. Zakątna 53 m 24. 9527-2

Do korzystania o interesu potrzebny wspólnik z 2 mil. udział w pracy, ewent. pokój na mieszkanie, kapital zagwarantowany, zyski duże oferty. „A.Z. Rozwój“ 9528-2

Potrzebny chłopiec do terminu do ślusarni. Benedykta, 13 9524-3

Za wypożyczenie miliona pożyczki umiędłowany z opalem oferty Rozwój „Opal“ 9454-5

Potrzebna pomywaczka do restauracji Dzielna 44. 9466-3

Zagubione dokumenty

Padzmkiewicz Stanisław za gubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 9576-1

Tajemnica Medalionu
Czytaj atysze! 4420b

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 300 mk., za tekstem 100 mk., zwyczajne 50 mk., wśród drobnych 150 mk., usiarologii 150 mk., komunikaty 200 mk., za wiersz rozpisanowy lub jego inne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem dla ogłoszenia o. 100 mk., dla pozostającego przy 150 mk., najniższe ogłoszenie 300 mk., ogłoszenia zamieszczone 50 proc. do godz. 6-ej, po 6-ej dolicza się 50 proc. Za nieterminowe wydruki ogłoszeń administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmują adonimienia „Rozwój“ można zamawiać w Zglerzu u p. Lacha, w Zabaliniech u p. Zatorskiego ul. Zamkowa, Tabelałowe i fantazyjne 50 proc. drożej